

"הנישות": עורכי הדין שבחרו לעסוק בתחומים מיוחדים מדברים

07/12/2017, עו"ד לילך דניאל

בין עשרות אלפי עורכי הדין בישראל העוסקים בתחומי המשפט הנפוצים כמו פלילי, נזיקין ומשפחה, ישנם גם כאלה שבחרו לעסוק בתחומי "נישה" ספציפיים מאד כמו תעופה, בעלי חיים, חיילים וכד'. שוחחנו עם מספר עורכי דין כאלה ושמענו מהם מה גרם להם לבחור דווקא בתחום הזה, איזה עניין הם מוצאים בו ובאיזה תיקים מעניינים יצא להם לטפל

"אני כאישיות תמיד סקרנית ללמוד תוך כדי תנועה ועשייה, וזה מה שהוביל אותי למיזוג בין אהבתי לים כסקיפריט משיטת יאכטה לבין מקצוע עריכת הדין", מספרת עו"ד ורד כהן, בעלת משרד עורכי דין העוסק בתחום ענף השייט. עורכי דין נוספים עמם שוחחנו הם עו"ד יואב צח וכס, המטפל בבקשות חיילים לשינוי תפקיד, עו"ד ליאורה גז, העוסקת בדיני תעופה, עו"ד דוד ידיד המטפל בזכויות ניצולי שואה, עו"ד הדר ח העוסק בזכויות בעלי חיים ועו"ד מיכל הריס, העוסקת בענייני ירושות, נאמנויות ועיזבונות בין ישראל לארצות הברית.

לקבלת עדכוני חדשות, פסיקה וחקיקה ישירות למייל, לחץ כאן

איך הגעת לעסוק באותו תחום מיוחד?

עו"ד צח וכס: לפני כארבעים שנה, בעת שהתחלתי את עבודתי, טיפלתי במקרה נורא של חייל ששם קץ לחייו וייצגתי את המשפחה בהליך של הכרה כמשפחה שכולה. הזדעזעתי לגלות שהרקע להתאבדות החייל היה תסכול נורא שלו מתפקיד משעמם ולא משמעותי. במקרה אחר חייל שלא רצה בתפקיד מתסכל ערק ורצו לגזור עליו עונש מאסר כבד, אלא שמאחורי המעשה עמד רצונו לעבור לשרת קרוב לבית נוכח היותה של אמו אם חד הורית המגדלת 3 ילדים ללא סיוע או מזונות מבעלה לשעבר, שברח לחו"ל. ממקרים אלה הגעתי לטפל ישירות בחיילים שזועקים ושוועתם איננה נשמעת.

עו"ד כהן: בזמן לימוד קורס סקיפר נחשפתי לתחום עיסוק זה ומצאתי אותו מעניין ופרקטי, ולכן החלטתי לנווט ולמג את המשרד לעסוק בתחום ענף השייט על כל המשתמע, במקביל לתחום הנזיקין בו התמקצעתי לאורך שנים.

עו"ד גז: מדובר בתחום שאני מכירה היטב ואוהבת והוא מהווה המשך טבעי לעשייתי. לתחום התעופה שפה משלו והלקוחות מקבלים ממני גם את הידע המשפטי משולב עם הבנה מקצועית.

עו"ד ידיד: אני בן לניצולי שואה. אבי ברח מהנאצים וכל משפחתו נספתה בשואה. נחשפתי לתחום כאשר ניסיתי לסייע לאבי לממש את זכויותיו ונתקלתי באטימות וחסימים שסברתי שלא אמורים להתקיים בעניין שכזה.

עו"ד רז: אני מתנדב בעמותה להצלת בעלי חיים ויום אחד הגיע אליי תיק בעניין מניעת סגרים לכלבים. הבנתי שהמחוקק לא מצליח לשנות את פקודת הכלבת, שהיא פקודה מיושנת משנת 1934, ולכן יש צורך בהליך משפטי שיסדיר את חוקיות העניין. בהמשך הבנתי כי יש צורך נוסף בייצוג הקשור לבעלי חיים, אם זה בעניין בעלויות, הכנה לחקירה במשטרה לבעלי כלבים שחשודים בנשיכה, ייצוג אותם בעלי כלבים בתביעות נזיקין שמוגשות כנגדם, ועוד.

עו"ד הריס: התעסקתי בתחום הירושות כשגרתי בארצות הברית. כשעליתי לארץ המשכתי בתחום והוספתי זווית בינלאומית.

איזה עניין את/ה מוצאת בתחום הזה?

עו"ד גז: אני חובבת טיולים בעולם ובמסגרת עיסוקי נחשפת ליעדים חדשים. בנוסף מדובר בתחום דינמי ומרתק שעבר מהפך בעשור האחרון, הן מבחינת השמים הפתוחים וכניסת חברות תעופה זרות לשוק והן מבחינת השינויים הטכנולוגיים. כל השינויים האלה ניכרים גם בשינויים במאטריה המשפטית שהיא ענפה.

עו"ד הריס: אני מאוד נהנית לגשר בין משפחות המפוזרות בין המדינות, ולעזור להן לנהל יותר בקלות תהליך בינלאומי מורכב בשפה שהם מבינים.

עו"ד רז: מאחר שאני מאוד אוהב בעלי חיים, כל כלב שמנעתי את שליחתו להסגר נכנס לליבי, והסיפוק מההצלחות נותן לי מוטיבציה פלאית להמשיך ולהילחם למען הכלב הבא, ולעזור לכמה שיותר אנשים. בעלי החיים הם יצורים חסרי ישע אשר אינם מסוגלים לדבר ולהילחם עבור עצמם, ולצער החוק מסווג את בעלי החיים בתור מיטלטלין, דבר אשר מונע את ההתייחסות לרגשותיהם, למצבם הרפואי והנפשי ומעלה את הצורך במתן ייצוג ראוי לפן הזה, דבר אשר אני מבהיר כל פעם מחדש לבית המשפט, לרשויות החוק ולצד שכנגד.

מדוע החלטת לעסוק בתחום מיוחד ולא בתחום נפוץ יותר?

עו"ד כהן: הנקודה שבה הבנתי שאני צריכה לצאת מאזור הנוחות בו שהיתי בעבר חלה אצלי כאשר לקוח מבוגר שאותו ייצגתי בהליכים להכרה בבעיות רפואיות מול משרד הביטחון נפטר. אז קם בי הצורך להעריך כל יום ביומו את "השגרה" ולא לפחד משינויים.

עו"ד גז: אני מגיעה מעולם התעופה והתיירות. בעברי עבדתי כסמנכ"ל מסחרי בחברות לטיסות שגר. במסגרת עבודתי התקשרתי בהסכמים עם חברות תעופה ובתי מלון, עסקתי גם בפיתוח יעדים חדשים וניהול מלאי טיסות ולכן התחום המקצועי מוכר לי היטב והכרות זו בהחלט מסייעת לטיפול המשפטי.

עו"ד ידיד: אני רואה בתחום זה שליחות עצומה. ישנן קבוצות אוכלוסייה גדולות אשר לפי כל קריטריון אובייקטיבי אמורות להיות מוכרות כנרדפות ולקבל את הזכויות המגיעות להן, אך משרד האוצר לא ממהר, בלשון המעטה, להכניס את היד לכיס ולשלם לנרדפים את המגיע להם. אחרי כל הצלחה אני חש סיפוק מיוחד, בכך שיהודים שנרדפו על ידי הנאצים זוכים לצדק, ומקבלים היום עזרה בתרופות ובקצבאות אשר מאפשרות להם רמת חיים טובה יותר בשנותיהם האחרונות.

עו"ד צח וכס: מאחר שתחילה פגשתי במקרים הטרגיים, מעשי התאבדות של חיילים נואשים וחיילים שערקו עקב מצוקה מהתפקיד, אפשר לומר שבעבודתי זו, להביא בקשת החיילים אל שלטונות הצבא אני מבקש להביא לכך שלא יפעלו מתוך קיבעון מחשבתי אלא מתוך ראייה של מה המקסימום שהחייל יכול להפיק מעצמו.

האם יצא לך לטפל במסגרת זו בתיקים מעניינים?

עו"ד צח וכס: זכור לי חייל מקרית ים שהוצב בתור טבח בדרום, אשר הודיע שאם לא יועבר לצפון יברח מהצבא בשל חובות בהם שקע ונכח מצב כלכלי קשה של המשפחה. הבהרתי שאפשר גם להיות טבח באחד מהבסיסים הרבים בצפון ולאחר חילופי מכתבים קשים וכשסוף סוף בדקו את מצבו הסוציאקונומי, הוא הועבר לצפון וקיבל גם אישור לעבוד לפרנסת המשפחה אחרי שעות הצבא.

עו"ד ידיד: בכל שבוע מגיע אליי תיק מרתק עם סיפור מעניין שיכול להיות תסריט לסרט הוליוודי. זכורה לי במיוחד ניצולת שואה מגטו ורשה שנדחתה ע"י משרד האוצר הישראלי, היות שלשיטתו היא לא הצליחה להוכיח איך יצאה מהגטו בעת המרד ומצאה מסתור אצל משפחה נוצרית. במהלך חקירתה בוועדת הערר התברר כי ביתה בגטו היה סמוך לבית דודתי ובתה, שנספו. הגילוי ריגש אותי מאד וגרם לי להזיל דמעה. בסופו של דבר שוכנעה ועדת הערר באמיתות סיפורה והיא זכתה לתגמול רטרואקטיבי גדול וכן לתגמול חודשי לכל ימי חייה.

עו"ד כהן: לאחרונה המשרד הגיש עתירה לבג"ץ בעקבות דרישת רשות המסים לגבות מסי יבוא (מע"מ) ומס קניה הן מכלי שיט העוגנים במרינות בארץ והן מכלי שיט המגיעים לישראל לביקור ארעי. בנוסף הגשנו בקשה לאישור תובענה ייצוגית בעקבות גביה בלתי חוקית לכאורה של מסי יבוא (מע"מ) ומס קניה ע"י רשות המסים, הפועלת לטענתנו

עו"ד ח: בשנה האחרונה נתקלתי במקרה בו משפחה אשר אימצה כלב לא יכלה יותר להחזיק בו, וחיפשה פתרון באינטרנט. המשפחה מצאה גוף מסחרי אשר בתמורה לסכום כסף של כמה אלפי שקלים מוצא "פתרון" לכלב, שילמה עבור השירות ומסרה את הכלב. בדיקה קצת יותר מעמיקה העלתה שאותו גוף מסחרי פשוט הורג את הכלבים, ועלה צורך לנקוט בהליך משפטי מהיר להצלת הכלב. בהסכם מתן השירות של אותה חברה נכתב במפורש כי המוסר אינו רשאי לדרוש פרטים אודות הכלב והוא מוותר על זכותו לקבלת מידע מסוג זה. בסופו של ההליך, נקבע כי הכלב ישוב לבעלות העמותה אשר מסרה אותו למשפחה, והחברה ש"מעלימה" את הכלבים אף חויבה בהוצאות משפט בסכום של כמה אלפי שקלים.

באיזה קשיים נתקלת במהלך העיסוק?

עו"ד צח וכס: לצערנו קיימת נוקשות בפניות מוצדקות של חיילים. לגרום לצה"ל ולמשרד הביטחון לצאת מהקיבעון זו משימה קשה ומאתגרת, והתעקשות עם אדם נואש מובילה לתסכול ותפקוד לקוי.

עו"ד יידיד: האתגרים בתחום זה הם עצומים. פעמים רבות ניהול המאבק המשפטי עבור לקוח יחיד או קבוצה קטנה נעשה לא משתלם ללקוח או לעורך הדין שכן נדרשים חוות דעת של אנשי מקצוע רבים. לכן, קודם כל צריך לגבש קבוצה משמעותית של אנשים אשר זכאים לכך, לאגד אותם יחד, ואז לצאת יחד למאבק משותף. בנוסף, בארץ עומד מולנו גורם משמעותי מאד, משרד האוצר, אשר מנהל הליך משפטי קשה ועקבי ולא תמיד הוגן.

עו"ד ח: לצערי הרב, החוק מגדיר את בעלי החיים בתור מיטלטלין, דבר אשר מונע את ההתדיינות על הנזקים הנפשיים והרפואיים ועל הרצונות של הכלבים. כמו שלא ניתן לטעון בפני בית המשפט כי לכיסא יש רגשות כך החוק מונע מאתנו לטעון לגבי בעלי חיים את אותו דבר. עם זאת, כלב הוא לא כיסא, הוא לא שולחן ולא מכונת, כלב הוא יצור בשר ודם, עם רגשות, עם צרכים ועם העדפות, ולא כל בתי המשפט מקבלים זאת. הקושי הזה מצריך שינוי חקיקה נרחב, אולם המאבק הזה רחוק מלהסתיים. בינתיים, בתי משפט שונים קבעו כי כלב הוא לא מיטלטלין קלאסיים, יש לו רגשות, העדפות וצרכים. תחום בעלי החיים הוא גם תחום מאוד אמוציונלי, דבר אשר מצריך מעורך הדין להפריד את הרגש מהסיפור שמספר לו הלקוח כדי לבחון את העובדות לאשורן וליצור את הטקטיקה והאסטרטגיה המשפטית במטרה לפתור ללקוח את הבעיה ולהילחם על זכויות בעל החיים.

עו"ד הריס: מעט מאוד עורכי דין עוסקים בתחום, ובהרבה מדינות אין חקיקה בעניין יחסים בינלאומיים. הסוגיות הללו חדשות וטרם נדונו בבתי המשפט לעומקן ולכן ברוב המקרים צריך להישען על עבודת מחקר עצמאית ומחשבה ביקורתית, בלי תמיכה משמעותית מבחוץ.

עו"ד כהן: ענף השיט החל לתפוס תאוצה בשנים האחרונות וקיימים מעט משרדים שעוסקים בתחום זה, ובוודאי כאלה שהפכו אותו לתחום עיסוק מרכזי. בנוסף, קיימת בענף זה נוכחות גברית מובהקת, כך שבהתחלה הייתה כלפי תופעה של אנשים מהענף שהתייחסו אליי בחשדנות, אך כיום אני כבר לא נתקלת בתופעות כאלה ולאט לאט נוצר איזון בין המשרדים והאנשים העוסקים בתחום.